

Kommunledningsförvaltningen
Maria Nordling
Hållbarhetsstrateg
maria.nordling@enkoping.se

Återrapport Klimatkontrakt 2030, version 2023

Klimat- och hållbarhetsarbetet lyfts allt högre på Enköpings kommuns agenda därför finns goda förutsättningar för att åtaganden i Klimatkontraktet fortsatt får större genomslagskraft. Det är en nödvändighet om vi ska nå målsättningen att vara klimatneutrala 2030. Enköpings kommuns omställningsarbete går framåt men takten behöver öka betydligt.

Vi har i juni 2024 skickat in ansökan till fas 3 av Viable Cities som täcker åren 2024-2027. I detta arbete har vi tydligt formulerat en plan för kommunens klimatarbete under denna period, och med förlängning in till 2030, med följande målsättningar:

1. Koldioxidbudget

Samla in och analysera data

Kvantifiera utsläppskällor och fastställa årliga mål

2. Klimathandlingsplan 2025-2027

Identifiera och prioritera åtgärder

Bedöma finansieringsbehov

3. Klimatstrategi 2045

Utveckla långsiktig strategi för klimatneutralitet

4. Klimathandlingsplan 2030

Definiera specifika åtgärder, tidslinjer och ansvariga aktörer

5. Klimatfinansierings- och investeringsplan

Identifiera och säkra finansieringskällor

6. Hållbarhetsuppföljning & rapportering (CSRD)

Klimatkontrakt 2030, version 2023 innehåller både långsiktiga åtaganden och konkreta insatser. Nedan finns en sammanfattad sammanställning av åtaganden och dess status. Samtliga åtaganden förväntas inte vara avslutade i år.

Åtaganden ur Klimatkontrakt version 2023	Status
Organisation och ledning	
<p>Integrera klimatbudgeten i ordinarie budgetprocess. Att knyta det ekonomiska perspektivet till minskningen av koldioxid är avgörande för att nå framgång i omställningsarbetet och budgetarna har möjlighet att sänka tröskeln för att få till åtgärder som har stor potential att bli framgångsrika. Långsiktigt kommer insatser av olika slag finansieras i den ordinarie strukturen, men initialt lyfts dessa fram för att få igång processerna</p>	<p>En klimatbudget är beslutad och arbete har pågått i en förvaltningsövergripande gruppering under året för att prioritera klimatinitiativ som bidrar till att minska kommunens koldioxidutsläpp och klimatpåverkan. Exempel på dessa är uppgradering av arbetsverktyg (Allmän plats), installation av laddstolpar (Fastighet), mjukvara för analys av koldioxidbudget (Ledningsstöd) och förstudie för mikromobilitet (Trafik).</p>
<p>Initiera en uppföljningsprocess av klimatmål och -budget, såsom revision</p>	<p>En uppföljningsprocess är initierad i och med arbetet med vår Klimatfärdplan, där indikatorer och mätetal är en viktig leverans.</p>
<p>Etablera kommunens klimatstrategi</p>	<p>En omstart av klimatstrategiarbetet är inledd i och med arbetet med Klimatfärdplanen, där en långsiktig klimatstrategi för Enköpings kommun är ett av målen. Klimatstrategin ska vara en omfattande och välgrundad plan som beskriver kommunens vision, mål och konkreta handlingsplaner för att uppnå klimatneutralitet senast 2030. Denna strategi ska fungera som en vägledning för att mobilisera resurser, koordinera insatser och engagera alla relevanta aktörer i arbetet mot en hållbar och klimatneutral framtid.</p>
<p>Initiera arbetet med att revidera befintlig energiplan</p>	<p>Arbetet har fortsatt under 2024, det finns ett ramverk framtaget. Pga personalförändringar har arbetet inte framskridit i den takt som var planerad.</p>
<p>Fortsätta arbetet med att etablera ett hållbarhetsprogram</p>	<p>Den planerade klimatstrategin är leverans till hållbarhetsprogrammet och är tänkt att fungera som arbetsmodell för övriga ingående delar i programmet.</p>
<p>Ta nästa steg i stadsutvecklingsprocessen och fortsätta etablera arbetssätt och verktyg</p>	<p>Vägledning för hållbart byggande Syftet med vägledningen är att fungera som ett praktiskt stöd och verktyg för externa byggaktörer som verkar inom Enköpings kommun. Den ska underlätta för byggaktörer</p>

	<p>att fatta långsiktiga och hållbara beslut genom att integrera alla hållbarhetsaspekter i planeringen och genomförandet av ombyggnationer, tillbyggnader och nybyggnationer.</p> <p>Hållbara markanvisningar Inom projektet utvecklas en gemensam standard för markanvisningsprocessen med strategiska krav på hållbarhet. Genom att integrera hållbarhetsmål i avtalen säkerställs att byggaktörernas projekt överensstämmer med kommunens långsiktiga hållbarhetsambitioner.</p> <p>Handlingsplan för byggaktörer inom Myran Byggaktörer som ska etablera sig på Myran ska ta fram individuella handlingsplaner som bryter ner hållbarhetsprogrammet och anpassar det efter sitt specifika projekt. Dessa handlingsplaner ska tydligt beskriva hur projektet bidrar till de övergripande hållbarhetsmålen och hur samverkan mellan aktörerna främjas.</p> <p>Matris för hållbarhetsmål i planprocessen Matrisen ger en tydlig överblick över hur hållbarhetsmålen integreras i varje steg av planprocessen. En checklista håller på att tas fram för att säkerställa att dessa mål följs upp och implementeras genom hela processen.</p> <p>Citylab-metodiken Citylab-metodiken implementeras genom specifika arbetssätt och rutiner i stadsutvecklingsprojekten för att säkerställa att hållbarhetsprinciper efterlevs i praktiken.</p>
<p>Fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för implementeringen av arbetet inom ramen för omställning genom kompetensutveckling och utbildning inom den egna verksamheten och externt</p>	<p>Utbildning i Klimatkunskap för lokala ledare genomförd med politiker, utbildare Klimatkommunerna. Deltagande på de utbildningstillfällen som hålls av Viable Cities 3-4 gånger per år med olika teman, under 2024 har teman varit "Hållbar besöksnäring", "Rättvis energiomställning" och "Mobilitet och platser för klimatneutrala städer"</p>
<p>Öka strategisk hållbarhetskommunikation, vilket också stärker platsvarumärket</p>	<p>Under hösten 2024 öppnar vi Hållbarhetshubben i centrala Enköping, som en mötesplats internt inom kommunen, men också med näringslivet. Vi sprider information om kommunens klimatarbete och bjuder in till samtal och dialog. Det är en tillfällig lokal</p>

	<p>som stänger vid årsskiftet och då utvärderas som pilotprojekt för en fysisk mötesplats.</p>
<p>Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare</p>	
<p>Breda nätverk och etablera arenor för samverkan inom ramen för omställningsarbetet.</p>	<p>Fortsatt arbete med att förstärka dialogen med näringslivet. Förstudie och projekt genomfört mellan MDU, kommunens näringslivsavdelning och småföretag landsbygd för hitta en Enköpingsmodell för hur småföretag kan stärka sitt hållbarhetsarbete och få tillgång till forskning. Första Näringslivsdagen genomförd. Analys av besöksnäringen samt förslag på inriktning för Enköping sep 2024 där Hållbar besöksnäring viktigt fokusområde. Landsbygdsprogram, hållbarhet viktig parameter i programmet. Näringslivsprogrammet 2023-2027 pekar ut områden där hållbarhetsaspekten är särskilt prioriterad såsom i samhällsbyggnadsprocessen samt i etableringsarbetet för målet klimatneutralitet 2030.</p>
<p>Med inspiration och kunskap från akademi och andra kommuner inom nätverket, stärka lokal samverkan och skapa engagemang genom lokala klimatkontrakt för utvalda områden t ex bygg, anläggning och fastighet i Enköping. Ett första steg är att tillsammans med partner fortsätta undersöka hur vi bäst samverkar för att nå bästa effekt av våra gemensamma erfarenheter, kunskaper och initiativ.</p>	<p>Förstudie genomförd under sommaren för kartläggning av framgångsrika samverkansarenor i vår närhet; Klimatevolution i Eskilstuna, Uppsala klimatprotokoll och Hållbart Stockholm 2030. Dialog pågår med Näringsliv om nästa steg.</p> <p>Arbetet med lokala klimatkontrakt har inte startats pga personalförändringar. Under våren har dock en förstudie genomförts av STUNS på myranområdet som visar att det finns ett engagemang och en vilja i hållbarhetsområdet bland aktörerna, men att det finns ett starkt fokus på ekonomi och lönsamhet.</p>
<p>Påbörja arbetet med vår upphandlingsprocess genom att klimat- och miljökrav ställs i transportintensiva upphandlingar enligt kommande rutin.</p>	<p>Rutin för Fordon- och drivmedelkrav i upphandling framtagen och förankrad. Två upphandlingar genomförda under 2024. Dessa har gett positivt resultat då de inte varit dyrare vilket tidigare varit en farhåga. Vi fortsätter bevaka kommande upphandlingar och har som mål att genomföra fem upphandlingar innan summering görs.</p>
<p>Fortsätta och fördjupa dialogen med barn och ungdomar t ex genom skolorna inom kommunen för att sprida kunskap och skapa innovation.</p>	<p>Inga aktiviteter genomförda under året pga personalförändringar.</p>
<p>Klimatinvesteringsplan</p>	

<p>Delta i nätverk för stöd och fortsatt arbete med metodutveckling, modeller och kunskapsbyggande kopplat till klimatinvesteringar, för att sedan med stöd av Viable Cities och externa aktörer ta fram en plan för klimatinvesteringar.</p>	<p>Deltagit i webinarier och workshops under året. Arbetet med klimatinvesteringsplan planeras inom ramen för Klimatfärdplanen, då det ett större dataunderlag behövs än vi tidigare haft på plats.</p>
Digitalt stöd för genomförandet	
<p>Fortsätta arbetet med att förankra den portal som finns på plats för att samla och dela öppna data och integrera nya arbetssätt i organisationen för att säkerställa att vi har ett underlag för att arbeta med sammanställning och analys av bland annat energidata, energivisualisering och transportflöden.</p>	<p>Ett fåtal aktiviteter genomförda under året pga personalförändringar. Karta/GIS planerar att göra om sin finansieringsmodell som en anpassning till göra att våra egna geodata tillgängliga och avgiftsfria. Öppna data i en portal både internt och externt är visionen, men affärsmodellen behöver anpassa för att komma dit. En 3D-modell av tätorten är under upphandling under året och plan finns att söka medel för att drapera den med flygfoton för att göra den fotorealistiskt</p>
<p>Undersöka hur vi kan koppla data till underlag för politiska beslut genom analys- och visualiseringsverktyg, samt geografisk visualisering av mängd koldioxidutsläpp. Dessa insatser skulle kunna ge tydlig återkoppling på framsteg inom området samt vara till hjälp för att prioritera vilka insatser som behöver genomföras var.</p>	<p>Mjukvara införs i samband med arbetet med Klimatfärdplanen för analys av utsläppssektorer. Denna mjukvara är dock inte kopplad till geografisk visualisering.</p>
<p>Kunskapshöja och tillvarata digitaliseringens möjligheter för klimatomställningen.</p>	<p>En rad möten genomförda tillsammans med RISE under våren för att få inspiration om hur vi kan kartlägga data och få en start på vårt arbete för en SMART stad. Pga resursbrist har inget projekt initierats.</p>
Innovationsförmåga	
<p>I och med att klimatomställningen lyfts än högre på Enköpings kommuns agenda och integreras än mera i våra arbetssätt kommer Enköping kunna dela med sig av sina erfarenheter på olika sätt till andra parter. Det kommer dels att ske genom de kanaler och samarbetsnätverk som redan finns regionalt, nationellt och internationellt. Enköpings kommun ser också möjligheter i att fördjupa samarbetet med kommuner i nätverket, både på regional, geografisk nivå, men också genom samarbete med andra mindre och mellanstora kommuner för att samskapa ett ledande innovationsnav av ekosystemkaraktär och därigenom stötta</p>	<p>Flera samverkansinitiativ startade inom Klimatneutrala Enköping 2030, bland annat industridoktorand, 4M och samarbete med Klimatneutrala Mariestad 2030.</p> <p>Vi har under 2024 arbetat fram ett förslag på en plan för prioriterad verksamhetsutveckling där innovation och digitalisering är två viktiga verktyg. Planen utgör kommundirektörens verktyg för effektiv verkställighet av politiska beslut om mål uppdrag. I planen ges en riktning för prioriterad verksamhetsutveckling, där anges även strategier och stöd för att nå dit. Klimatomställningen är ett av de områden</p>

arbetet med att bredda, skala upp och snabba på omställningen.	som pekas ut i inriktningen för den prioriterade verksamhetsutvecklingen.
Klimatanpassning	
Påbörja arbetet med att fram klimatanpassningsplan	Arbetet har startat och en förvaltningsövergripande arbetsgrupp har kartlagt och säkerställt underlag för analys såsom t ex skyfallskartering. Arbetet integreras i den planerade Klimatstrategin.
Klimatsmart mobilitet	
Färdigställa Mobility management-planen för att tydliggöra hur kommunen ska använda mobility management för att uppnå trafikstrategins mål.	Förslag till Mobility managementplan är klar, men arbetet kommer inkluderas i den föreslagna uppdateringen av Trafikstrategin som startat under 2024.
Fortsätta utveckla arbetet med Mobility management i verksamhetsplaneringen med informationskampanjer för attityds- och beteendeförändringar kring hållbart resande, kommunen har bland annat aktiviteter under mobilitetsveckan.	Mobility managementarbetet är inkluderat inom allmän plats och externt, men vi behöver fortsätta utveckla arbetet förvaltningsövergripande internt.
Fortsätta arbeta med att utveckla cykelstråk och binda ihop viktiga målpunkter.	Alla planerade investeringar för 2024 genomförda eller under slutförande, detta är ett löpande arbete och inventeringslistan uppdateras årligen.
Etablering av strategi för utbyggnad av laddinfrastruktur, som inkluderar kransorter.	Riktlinjer för infrastrukturutbyggnad för publik laddning på kommunens mark beslutad. Upphandling startad och kommer gå ut under våren. Laddstolpar på kommunens offentliga parkeringar >20 p-platser också under upphandling. Fordonsomställningsplan för kommunens bilar är framtagen.
Göra en översyn och där möjlighet finns, reducera hastigheter för motortrafik, både i syfte att öka säkerhet, minska utsläpp och buller och öka attraktivitet för andra färdmedel.	Hastighetsöversyn i Enköpings tätort och kransorter kommer vara klar till årsskiftet. HasT- projekt tillsammans med Trafikverket och andra aktörer pågår där geo-fencing används.
Öka samarbete med regionen för fortsatt utveckling av kollektivtrafikområdet och beteendepåverkande insatser.	Löpande månatliga möten och gemensam planering för aktiviteter på årsbasis.
Rapportering och uppföljning	

<p>Arbeta med att ta fram förslag på tillämbart hållbarhetsstöd och att klimat- och hållbarhetsarbetet ska ingå som naturlig del i den ordinarie verksamhetsplaneringen och uppföljning.</p>	<p>Beslut att den årliga analysen av koldioxidbudgeten ska användas som underlag till bolagens och alla nämnders och förvaltningars verksamhetsplanering.</p>
<p>Inleda arbetet med att ta fram indikatorer och mätetal för en tydlig uppföljning inom området.</p>	<p>I arbetet med Klimatfärdplanen och specifikt klimathandlingsplan och klimatstrategi tas mål, mätetal och indikatorer fram.</p>